

Stručné ohlédnutí za 20 lety od založení AČE ČR/CzWA

Československo mělo dlouhou tradici pravidelných vodohospodářských konferencí, např. konference pracovníků vodohospodářské chemie v Teplicích nebo mezinárodní konference vodárenských a čistírenských technologií v Příbrami. Tato tradice akcí na vysoké odborné úrovni byla po roce 1989 přerušena. Na druhé straně vznikla řada podnikatelských subjektů (např. z bývalých domů techniky či kulturních domů), které začaly organizovat nejrůznější semináře a konference, mnohdy pochybné úrovně, a využívaly tak zvýšené poptávky po informacích. Kromě toho začala na našem vodohospodářském trhu působit řada firem, zejména zahraničních, které nabízely technologie a zařízení pro vodní hospodářství, aniž by někdo posoudil jejich kvalitu či vhodnost pro naše podmínky.

Atmosféra roztržitého zájmu vedla skupinu odborníků v oblasti čištění odpadních vod k myšlence založit novou odbornou společnost (po transformaci ČSVTS a vzniku ČVTVHS, která nepokrývala technologické aspekty nakládání s vodami), jež by umožňovala opět organizovat setkávání pracovníků v oblasti čištění vod na potřebné odborné úrovni včetně výměny mezinárodních zkušeností.

Skupina nadšenců připravila během roku 1992 koncepci nového sdružení, které by mělo dva hlavní cíle:

- organizovat výměnu informací pro pracovníky oboru na národní i mezinárodní úrovni, přičemž by tato nová organizace garantovala profesionální úroveň takových akcí,
- poskytovat expertní služby firmám, státní správě i samosprávě a pomoci jim tak orientovat se v tehdejší záplavě informací, mnohdy pochybné úrovně.

Po projednání základního směrování nové odborné společnosti byl z této skupiny ustaven přípravný výbor, který připravil základní dokumenty (stanovy a organizační řád) nové společnosti, pro kterou vykrystalizoval název Asociace čistírenských expertů České republiky (v té době bylo již zřejmé, že Československo šlo k neodvratnému konci).

Tento přípravný výbor pracoval ve složení:

doc. Ing. Jiří Wanner, CSc.;
Ing. Oldřich Šamal;
doc. Ing. Zdeněk Koníček, CSc.;
Ing. Miroslav Sedláček, CSc.;
Ing. Petr Stupka;
Ing. Ivo Šorm.

V souvislosti s přípravou stanov bylo konzultováno i místo působení a adresa sídla Asociace pro účely registrace. Byly zvažovány dvě varianty: Praha a Brno. V případě Prahy bylo uvažováno s registrací na adrese VŠCHT Praha, která projekt i další činnost Asociace dle možností podporovala. V té době však již byl na adrese VŠCHT registrován Český národní komitét IAWQ. Aby se zabránilo případným komplikacím, byl diskutován i návrh Ing. Šamala uvést za sídlo Asociace Brno. Pro tento návrh hovořila i ta skutečnost, že v té době se připravovala k realizaci většina nových čistírenských kapacit právě na Moravě, a to včetně rozsáhlé rekonstrukce ČOV Brno v Modřicích. Skutečně pak založená AČE ČR vypracovávala řadu posudků na připravované ČOV od severu až po jih Moravy a zástupce Asociace byl i v komisi magistrátu města Brna pro přípravu rekonstrukce v Modřicích. Dokonce existovaly i jisté náznaky budoucí podpory města činnosti Asociace. Proto se přípravný výbor přiklonil k návrhu, aby sídlem Asociace bylo město Brno. V průběhu času se však ukázalo, že k žádné takové podpoře nedošlo, a to ani po přestěhování sídla Asociace do nemovitosti vlastněné městem Brno. Protože v době svého vzniku neměla Asociace ještě vlastní sekretariát, byla registrována na domácí adrese Ing. Šamala.

Výbor dokončil stanovy nové Asociace v listopadu 1992 a předložil je ke schválení Ministerstvu vnitra, které stanovy schválilo dne 1. 12. 1992 pod reg. č. VSC/1-16699/92-R. Dne 10. 12. 1992 bylo Asociaci přiděleno IČO 44994397 a Asociace čistírenských expertů ČR zahájila svou činnost. Podle schválených stanov pracovala Asociace až do 27. 1. 1998, kdy byla provedena jejich první změna.

V průběhu prosince 1992 až února 1993 byly přijímány přihlášky nových členů Asociace. Mezitím přípravný výbor pracoval na svolání ustavující valné hromady a dopracovával další materiály Asociace.

Ustavující valná hromada Asociace se konala dne 23. 3. 1993 na VŠCHT Praha, na které byl předložen návrh kandidátky výboru:

RNDr. Jiří Batěk, CSc.;
Ing. Simona Čížinská, CSc.;
JUDr. Zbyněk Mařík;
Ing. Jaroslav Niče;
Ing. Radomír Polcar;
Ing. Miloš Rak, CSc.;
Ing. Miroslav Sedláček, CSc.;
Ing. Oldřich Šamal;
doc. Ing. Jiří Wanner, CSc.;
a revizní komise:
Ing. Pavel Jeníček, CSc.;
Ing. Vok Malínský, CSc.;
Ing. Petr Soukup.

Ustavující valné hromady se zúčastnilo 50 řádných členů AČE ČR. Již v průběhu voleb však došlo k jistým změnám, kdy do výboru nebyl zvolen kandidující JUDr. Mařík, který byl nahrazen Ing. Barchánkem a v revizní komisi byl Ing. Soukup nahrazen Dr. Sojkou.

Na ustavující valné hromadě byl jednomyslně zvolen její první čestný člen pan prof. Vladimír Maděra, čímž byla oceněna nejen jeho celoživotní práce, ale i jeho nadšení pro spolkovou činnost. Ještě ten samý den proběhlo zasedání nově zvoleného výboru, na kterém byl zvolen prvním předseda Asociace doc. Jiří Wanner, který kromě rozvíjení každodenní činnosti Asociace věnoval veškerý svůj volný čas a energii spolupráci se státními orgány ČR a navazování pracovních kontaktů se zahraničními institucemi obdobného zaměření.

Valná hromada schválila členské příspěvky, které byly pro první období AČE ČR stanoveny na částku 600,- Kč na rok. V tomto období již byly u Asociace objednány první posudky na problémy v oblasti čištění odpadních vod a určení první experti pro jejich zpracování. Začínají se připravovat první semináře a konference.

První oficiální představení Asociace odborné veřejnosti se odehrálo na mezinárodní výstavě a konferenci pořádané v Příbrami pod patronací Českého a Slovenského regionálního komitétu IAWQ ve dnech 6. až 8. 10. 1993. V lednu 1994 je připraven diskusní seminář AČE na VŠCHT v Praze, a tím začíná kolotoč seminářů, konferencí a výstav, jejichž organizací se Asociace věnuje až do současnosti. V dalších obdobích se postupně rozrůstala členská základna Asociace, rozvíjela se i její činnost i zaměření tak, jak to vyžadoval postupný vývoj oboru v ČR.

Již v prosinci r. 1993 byla uzavřena první smlouva s Ministerstvem životního prostředí na projekt „Návrh limitních hodnot pro vypouštění městských a splaškových odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních“. Touto smlouvou byla zahájena spolupráce odborníků AČE ČR při tvorbě legislativy v ČR se zákonodárnými orgány státní správy. K spolupráci s MŽP v oblasti legislativy na úseku ochrany vod přibyla i spolupráce s MZe, která byla směřována do oblastí výměny informací. S podporou obou ministerstev byla realizována řada odborných akcí, studií a zpráv o aktivitách v ČR i zahraničí, které byly pravidelně zpracovávány pro tato ministerstva. Bohužel tato smluvní

spolupráce byla v roce 2010 ukončena, čímž Asociace ztratila sice malou, ale pravidelnou podporu. V současnosti se kontakty s ministerstvy omezují jen na *ad hoc* akce.

V průběhu následujících období se přihlašují desítky nových zájemců o členství v Asociaci, bohužel někteří odcházejí (15. 2. 1997 umírá prof. Maděra) a postupně dochází ke změnám ve složení výboru Asociace.

V roce 1995 přichází do výboru AČE ČR Ing. J. S. Čech, velmi dobrý kamarád a specialista v oboru, který bohužel 25. 2. 1998 navždy opustil naše řady. S jeho jménem zůstane svázána vzpomínka na zanícené odborné diskuse a kamarádská posezení. Na jeho památku byly přejmenovány odborné semináře AČE ČR/CzWA v Moravské Třebové na memoriál J. S. Čecha. Postupem času se objevují další nová jména ve výboru AČE: namátkou Ing. Dočkal, Ing. Drtil, Ing. Hlavicová, doc. Koller, kteří nahrazují odcházející členy a vnášejí nové myšlenky do práce AČE. V této době má Asociace již 80 členů. V listopadu 1994 bylo schváleno výborem vybudování sekretariátu Asociace včetně prostoru pro schůze a odborné diskuse. Sekretariát byl zřízen v Brně na Kraví Hoře, později přemístěn na Masnou 5 v Brně, kde je dosud důstojným stánkem pro práci výboru a je k dispozici pro jakákoliv jednání členů Asociace. S vybudováním a dlouholetým fungováním sekretariátu je spojeno jméno Ing. Šamala.

V období od roku 1995 se již pořádají akce velkého významu. Od toho roku se pořádají pravidelné bienální konference Asociace. Ta první se konala v Brně, ta zatím poslední v řadě v Poděbradech 2011. Snahou výboru bylo přivést formou bienálních konferencí své aktivity do různých regionů České republiky a na druhé straně umožnit členům Asociace poznat různá místa u nás. Bienální konference se konaly dosud v těchto městech:

- 1995 Brno;
- 1997 Jihlava;
- 1999 Teplice;
- 2001 Mladá Boleslav;
- 2003 Olomouc;
- 2005 Teplice;
- 2007 Brno;
- 2009 Plzeň;
- 2011 Poděbrady.

Poměrně značný ohlas s velmi dobrou návštěvností vykazovaly odborné semináře pořádané Asociací ve spolupráci s firmou SYS – Symposium Servis v letech 1998–2000. Tématicky byly tyto semináře zaměřeny následovně:

1998: ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD Z MĚST A OBCÍ;

1999: ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ KALŮ Z ČIŠTÍREN ODPADNÍCH VOD;

1999: NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 82/1999 Sb., kterým se stanoví ukazatele a hodnoty přípustného stupně znečištění vod;

2000: LEGISLATIVA EVROPSKÉ UNIE PRO OCHRANU VOD.

Postupně se k akcím pořádaným Asociací jako takovou přidávají semináře a konference pořádané i odbornými skupinami. Odborné skupiny začala Asociace podporovat v druhé polovině 90. let v souvislosti s rychle rostoucí členskou základnou, kdy se také začaly významně diverzifikovat odborné zájmy členů. K prvním aktivním odborným skupinám patřily např. OS Kaly a odpady, OS Čistírny a odlučovače, či OS Odvodňování urbanizovaných území. Z počátku své existence byla rovněž velmi aktivní OS pro průmyslové odpadní vody, která uspořádala i dvě celostátní konference v Kyrjově (říjen 2000 a září 2004). Poté aktivita této skupiny ochabla a až v poslední době se skupina opět vrátila k organizování odborných akcí. K nejúspěšnějším akcím odborných skupin patří seminář ***Nové metody a postupy při provozování čistíren odpadních vod*** v Moravské Třebové, jehož obětavým organizátorem od r. 1996 je Ing. Langer. Seminář dnes odborně zajišťuje OS Městské ČOV.

Od 28. 12. 1998 se AČE ČR stala spoluvlastníkem časopisu „Vodní hospodářství“ a začíná vydávat svoje „Čistírenské listy“ jako součást uvedeného časopisu (dnes Listy CzWA). Spolupráce s časopisem sehrála rozhodující roli při stabilizaci postavení Asociace mezi odbornou veřejností v ČR. Obdobnou roli začala plnit i webová stránka, zpočátku na adrese www.ace-cr.cz, nyní v doméně www.czwa.cz. Propagaci Asociace dobře posloužila i pravidelná účast na výstavách jako ENVIBRNO nebo Vodovody a kanalizace. První samostatný stánek si Asociace pořídila z prostředků grantu DBU (viz článek o zahraničních aktivitách) v r. 1998. Od dalšího roku již organizovala na veletrhu ENVIBRNO stánky pravidelně spolu s Vodním hospodářstvím spol. s r.o. až do r. 2004. Když poté přešla vodohospodářská tematika na samostatné výstavy Vodovody a kanalizace, prezentovala se Asociace i na těchto výstavách

stánkem s Vodním hospodářstvím. Do Brna na Výstaviště se stánek Asociace vrátil opět v r. 2006 a Asociace se zde prezentuje dodnes na veletrzích WATENVI. Od roku 2011 tyto veletrhy přešly na dvouletý rytmus konání, takže další veletrh bude v r. 2013.

Další aktivita, která přispěla k značnému rozšíření povědomosti odborné veřejnosti o Asociaci, bylo a je vydávání stolních kalendářů. První kalendář byl vydán pro rok 2000 a od té doby je vydáván pravidelně v několikatisícových nákladech. Kalendář přináší nejen přehled odborných akcí (a to i akcí neorganizovaných CzWA) a zároveň v jednotlivých týdnech představuje korporativní členy Asociace.

Po roce 2000 se dále rozvíjela širší odborného záběru Asociace a i v zahraničí byl pozorován trend vzniku široce profilovaných „vodařských“ společností na místo dřívějších úzce profesně zaměřených (např. EWA 1999, IWA 2000, DWA, BWA aj.). AČE ČR proto zahájila diskusi u svých členů na toto téma a snažila se o rozšíření záběru různými cestami, např. spojením s menšími Asociacemi vodárenských odborníků ČSAVE či užší spoluprací s vodohospodářskou společností ČVTVHS. Jelikož se tyto snahy nesetkaly s příznivou odezvou, začala se připravovat na postupné rozšíření pole své působnosti vlastními silami, a to i za cenu změny jména Asociace a zavedení značky AČE®. Tato tendence nabyla konkrétní podoby po volbách nového výboru v listopadu 2006. V těchto volbách již prof. Wanner nekandidoval se záměrem pokračovat ve funkci předsedy a pro tuto pozici připravil Dr. Krňávka, který byl také bez problémů předsedou nového výboru zvolen. Právě tento výbor si vytkl jako svůj hlavní cíl přeměnu Asociace. Poté, kdy v ČR skočil svou činnost Český národní komitét IWA (který používal zkratku CZ IWA – viz samostatný příspěvek o zahraničních aktivitách CzWA), bylo logické, že jeho závazky přešly na AČE ČR, která měla u nás v té době jako jediná úspěšně fungující kontakty do zahraničí. Pro nově vznikající Asociaci byl přijat název Asociace pro vodu ČR, ve zkratce CzWA (Czech Water Association). Registrace nové Asociace jako následnické organizace AČR ČR proběhla během roku 2009, takže již v listopadu tohoto roku zasedal výbor již pod jménem výbor CzWA. Volební valná hromada v březnu 2010 se tak konala jako první s novým jménem Asociace a byl zvolen výbor CzWA na období 2010–2013. Nová Asociace se rychle etablovala i mezinárodně. CzWA je dnes členem vedení EWA i IWA jako národní člen za ČR. Nově byly aktualizovány smlouvy s DWA a AČE SR, podepsána byla (květen 2012) i aktualizovaná smlouva s ÖWAV. Asociace pokračuje v plnění svých hlavních cílů se stále se rozšiřující členskou základnou i rostoucím počtem odborných skupin. Počet i širší odborného zájmu účastníků první bienální konference pod hlavičkou CzWA v říjnu 2011 v Poděbradech potvrdila, že odborná veřejnost existenci nové Asociace včetně jejího rozšířeného záběru přijala kladně.

U příležitosti 20 let od registrace a vzniku Asociace ocení CzWA některé své členy a pracovníky spolupracujících organizací či institucí pamětní medailí či pamětním listem. Seznam oceněných bude jistě uveřejněn na webu Asociace i v Listech CzWA. Na tomto místě bychom proto rádi připomněli několik jmen kolegů, kteří se výrazně o Asociaci a její rozvoj zasloužili, ale nedožili se dnešních dnů, aby mohli pamětní medaili převzít. Mezi tyto dnes již bývalé členy patří:

Ing. Svatopluk Čech, CSc., člen výboru, mezinárodně uznávaný odborník

Ing. Vok Malínský, CSc., dlouholetý předseda revizní komise

Ing. Karel Pěničák, hospodářský výbor, který zavedl pořádek a systém do hospodaření Asociace

Ing. Oldřich Pazdera, obětavý organizátor řady akcí, zejména kalové skupiny

Ing. Oldřich Šamal
prof. Ing. Jiří Wanner, DrSc.